

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 października 2022 r.

w Warszawie

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wypłatę emerytury

na skutek odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 28 kwietnia 2022 r. znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 601/22

UZASADNIENIE

J. B. w dniu 18 maja 2022 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 kwietnia 2022 r. znak (...), dotyczącej zawieszenia wypłaty emerytury.

Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji naruszenie art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej poprzez uznanie, że w przypadku ubezpieczonego nie zachodzi wyjątek od zasady wypłaty jednego świadczenia. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez podjęcie wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obok świadczenia emerytalnego z Wojskowego Biura Emerytalnego od dnia 1 sierpnia 2021 r. oraz wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 sierpnia 2021 r. Uzasadniając swoje stanowisko odwołujący wskazał, że zawieszenie wypłaty świadczenia emerytalnego z powodu zbiegu prawa do emerytury wojskowej jest bezzasadne. Emerytura wojskowa ubezpieczonego została obliczona przy uwzględnieniu jedynie okresu służby wojskowej od dnia 25 września 1972 r. do 30 kwietnia 2022 r. tj. w wymiarze 29 lat, 7 miesięcy oraz okres skrócenia wypowiedzenia służby wojskowej od dnia 1 maja 2022 r. do 31 grudnia 2002 r. tj. w wymiarze 8 miesięcy. Okres służby wojskowej uprawniał ubezpieczonego do emerytury w wysokości 79,65 % podstawy wymiaru, a emerytura została ograniczona do wysokości maksymalnej 75,00 % podstawy wymiaru. Żaden okres pracy cywilnej ani przed okresem służby wojskowej ani po okresie służby wojskowej nie został wzięty pod uwagę przy przyznaniu i obliczaniu wysokości emerytury wojskowej. Pozbawienie ubezpieczonego prawa do wypłaty emerytury cywilnej powodowałoby, iż kilkanaście lat pracy cywilnej i zgromadzone w tym okresie składki na ubezpieczenie emerytalne w kwocie ponad 500.000,00zł pozostawałoby bez jakiegokolwiek wpływu na wysokość świadczenia emerytalnego ubezpieczonego. Zdaniem odwołującego stanowisko, iż art. 15 a ma znaczenie przedmiotowe, a nie podmiotowe zostało wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r. sygn. akt I UK 426/17. Inna interpretacja

tego przepisu naruszałaby zasadę równego traktowania wyrażoną w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Mimo iż w orzecznictwie uznano, że zasada wypłacania jednego świadczenia stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości, to jednak nie ma to zastosowania do niniejszej sprawy. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wypowiadał się w kwestii rozumienia zasady równości wobec prawa. W wyroku z 19 kwietnia 2012 r. sygn. akt P 41/11 stwierdził, że „w świetle ustabilizowanego orzecznictwa Trybunału, z art. 32 ust. 1 Konstytucji wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą (relewantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Oceniając regulację prawną z punktu widzenia zasady równości należy rozważyć, po pierwsze, czy można wskazać wspólną cechę istotną uzasadniającą równe traktowanie podmiotów prawa biorąc pod uwagę treść i cel danej regulacji prawnej.” Odnosząc stanowisko Trybunału do niniejszej sprawy, czyli kwestii możliwości łączenia wypłaty emerytury „wojskowej” z „cywilną” przez żołnierzy zawodowych powołanych do służby wojskowej przed 1 stycznia 1999r. i po 1 stycznia 1999r., uznać należy, iż relewantna cecha tych podmiotów jest okoliczność powołania do służby wojskowej i nabycie na tej podstawie prawa do emerytury wojskowej. Nie widać przy tym istotnych różnic pomiędzy tymi podmiotami. Nie uzasadnia takiego różnicowania tzw. zasada „solidarności ryzyka”, ponieważ zasada solidarności ryzyka nie może obowiązywać jedynie w przypadku emerytów wojskowych, którzy wstąpili do służby przed 1 stycznia 1999r. (odwołanie, k. 3-7 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Organ rentowy wskazał, że zaskarżoną decyzją zawiesił wypłatę emerytury, z uwagi na fakt pobierania emerytury wojskowej z Wojskowego Biura Emerytalnego. Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2021r., poz. 291), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Odwołujący się oczekuje wypłaty obu świadczeń. W ocenie organu rentowego, z uwagi na przytoczone przepisy nie jest to możliwe. Organ rentowy podkreślił, że kwestię zbiegu prawa do emerytury z ZUS i WBE jednoznacznie rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 15.12.2021r., sygn. akt III UZP 7/21. Sąd ten stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (odpowiedź na odwołanie, k. 9-10 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. B. posiada uprawnienia do emerytury wojskowej począwszy od dnia 1 maja 2002 r. Prawo do tego świadczenia zostało przyznane decyzją Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego wydaną na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Do ustalenia prawa do emerytury wojskowej oraz wysokości świadczenia uwzględniono ubezpieczonemu okres służby wojskowej od dnia 25 września 1972 r. do 30 kwietnia 2022 r. tj. w wymiarze 29 lat, 7 miesięcy oraz okres skrócenia wypowiedzenia służby wojskowej od dnia 1 maja 2022 r. do 31 grudnia 2002 r. tj. w wymiarze 8 miesięcy. Procentowy wymiar emerytury został obliczony na 79,65 % podstawy wymiaru z tytułu 30 lat wysługi emerytalnej w związku z czym został zredukowany do 75%, zgodnie z zasadą nieprzekraczania 75% podstawy wymiaru. Przy ustalaniu prawa do świadczenia nie zostały uwzględnione okresy ubezpieczenia w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (pismo Wojskowego Biura Emerytalnego z 14 sierpnia 2019 r., k. 7 a.r.).

Ubezpieczony był zatrudniony w Ministerstwie Zdrowia od 4 października 2004 r. do 29 lipca 2019 r. w pełnym wymiarze czasu pracy (świadcstwo pracy z 29 lipca 2019 r., k. 4 a.r.).

W dniu 31 lipca 2019 r. J. B. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z wnioskiem o emeryturę. Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał w dniu 4 września 2019 r. decyzję znak: (...) w której przyznał ubezpieczonemu emeryturę od 28 lipca 2019 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wyniosła 2.336,29 zł. Jednocześnie organ rentowy zawiesił jej wypłatę z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia, wskazując że może być wypłacane tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego (wniosek o emeryturę, k. 1-3 a.r.; decyzja z 4 września 2019 r., k. 8 a.r.).

W dniu 22 września 2021 r. ubezpieczony zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z wnioskiem o podjęcie wypłaty zawieszonoego świadczenia (wniosek z 22 września 2021 r., k. 17 a.r.). Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. nie wydał decyzji w przedmiocie podjęcia wypłaty emerytury (bezsporne). J. B. złożył w dniu 6 grudnia 2021 r. odwołanie od niewydania decyzji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (odwołanie z 6 grudnia 2021 r.- nienumerowane karty a.r.). Wyrokiem z dnia 17 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt VII U 1761/21 zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do wydania w terminie 30 dni od uprawomocnienia wyroku decyzji w zakresie wniosku J. B. z 26 sierpnia 2021 r. i z 22 września 2021 r. o wypłatę emerytury stwierdzając, że niewydanie decyzji przez organ rentowy nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa (wyrok z 17 lutego 2022 r. sygn. akt VII U 1761/21 - nienumerowane karty a.r.).

Decyzją z dnia 28 kwietnia 2022 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił podjęcia wypłaty emerytury na wnioski z 26 sierpnia 2021 r. i z 22 września 2021 r., ponieważ wypłata emerytury powszechnej przyznanej decyzją z 4 września 2019 r. została zawieszona ze względu na zbieg prawa ze świadczeniem emerytalnym przyznany przez Wojskowe Biuro Emerytalne od 1 maja 2022 r. (decyzja ZUS z 28 kwietnia 2022 r. - nienumerowane karty a.r.).

J. B. złożył odwołanie od powyższej decyzji inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie, k. 3-7 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, których wiarygodność nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony sporu.

Postanowieniem z dnia 9 września 2022 r. Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął wniosek ubezpieczonego o zwrócenie się do Wojskowego Biura Emerytalnego w W. o nadesłanie jego akt emerytalnych, ponieważ fakt związany z przyznaniem ubezpieczonemu emerytury wojskowej oraz zasad jej przyznania były okolicznościami bezspornymi w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie należy zważyć, że zgodnie z art. 15zsz² ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 poz. 1842) jeżeli w sprawie rozpoznawanej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w całości, sąd może zamknąć rozprawę i wydać orzeczenie na posiedzeniu niejawnym po uprzednim odebraniu od stron lub uczestników postępowania stanowisk na piśmie. W niniejszym postępowaniu, wobec przeprowadzenia postępowania dowodowego, należało wydać wyrok na posiedzeniu niejawnym, czemu strony się nie sprzeciwiały.

Odwołanie J. B. od decyzji Zakładu (...) (...) Oddział w W. z 28 kwietnia 2022 r. znak (...), jako niezasadne, podlega oddaleniu.

Spór koncentrował się wokół rozważenia, czy ubezpieczony powinien mieć prawo do wypłaty zawieszonoj emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji zbiegu tego świadczenia z emeryturą wojskową.

Pobieranie zbiegających się świadczeń emerytalnych i rentowych, w tym emerytury nabywanej z powszechnego ubezpieczenia społecznego oraz wojskowej emerytury czy renty inwalidzkiej przyznawanej w oparciu o przepisy ustawy zaopatrzeniowej, jest objęte regulacją art. 95 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 291 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą emerytalną”, który wprowadza regułę pobierania jednego świadczenia. Z tego wynika, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty uregulowanych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w odrębnych przepisach z zakresu zabezpieczenia społecznego, niezależnie od ich ubezpieczeniowego czy też zaopatrzeniowego charakteru, obowiązuje ogólna zasada wypłaty jednego świadczenia. Z treści art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej wynika niebudząca wątpliwości zasada prawa ubezpieczeniowego, zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi żołnierzy zawodowych. Reguła pobierania jednego świadczenia emerytalno-rentowego znalazła swoje odzwierciedlenie również w art. 7 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r., poz. 586 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową”, który to przepis stanowi, że w przypadku zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w tejże ustawie zaopatrzeniowej z prawem do emerytury lub renty określonym w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przywołane powyżej unormowania, zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i art. 7 ustawy zaopatrzeniowej wykluczają zatem możliwość wypłaty zbiegających się świadczeń wojskowych ze świadczeniami z ubezpieczeń powszechnych, poza wskazanymi przez ustawodawcę wyjątkowymi sytuacjami. Zasada pobierania jednego świadczenia doznaje wyjątku, między innymi w art. 96 ust. 1 ustawy emerytalnej, który w punkcie 1 odnosi się do renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową, w punkcie 2 dotyczy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020 r., poz. 517); natomiast w punkcie 3 odnosi się do prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy lub chorobą zawodową, co znajduje rozwinięcie w art. 26 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1205). Z kolei wyjątek od ogólnych zasad wypłacania jednego świadczenia, wynikający z art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, dotyczy przypadku emerytur wojskowych obliczonych na podstawie art. 15a ustawy zaopatrzeniowej, to jest emerytury żołnierza, który został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. Przywołane powyżej unormowania, zarówno w art. 95 ustawy emerytalnej, jak i w art. 7 ustawy zaopatrzeniowej wykluczają możliwość wypłaty zbiegających się świadczeń wojskowych ze świadczeniami z ubezpieczeń powszechnych, poza wskazanymi wyżej wyjątkowymi sytuacjami. Zagadnienie związane z prawem do pobierania jednego ze zbiegających się świadczeń emerytalno-rentowych zostało omówione w orzecznictwie Sądu Najwyższego, tym niemniej w dacie, kiedy zostało złożone odwołanie, judykatura nie była

w tym względzie jednolita. Między innymi w wyrokach z 4 grudnia 2013 r.

(II UK 223/13), z 8 maja 2012 r. (II UK 237/11) oraz z 24 maja 2012 r. (II UK 261/11) , Sąd Najwyższy opowiedział się przeciwko możliwości jednoczesnego pobierania świadczenia wypłacanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Natomiast w innych orzeczeniach, a w szczególności z 24 stycznia 2019 r. (I UK 426/17), że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej.

Ostatecznie, analizując różne poglądy prezentowane w orzecznictwie, Sąd Najwyższy podjął uchwałę w składzie 7 sędziów z 15 grudnia 2021 r. (III UZP 7/21). Sąd Najwyższy w składzie zwykłym, postanowieniem z 22 września 2021 r., III UZP 5/21, wydanym na podstawie art. 390 § 1 zdanie drugie k.p.c., przekazał do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższemu przedstawione mu uprzednio przez Sąd Apelacyjny następujące zagadnienie prawne: czy ubezpieczonemu, urodzonemu po 31 grudnia 1948 r., który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed

2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru bez doliczenia okresów składkowych poprzedzających zawodową służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu tej służby, może być wypłacana jednocześnie emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługująca z tytułu powyższych okresów składkowych (art. 7 ustawy zaopatrzeniowej w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej)?

Występująca w dotychczasowym orzecznictwie kontrowersja wywołująca rozbieżność, a w konsekwencji powodująca poważne wątpliwości i kreująca to zagadnienie prawne nie dotyczyła wykładni całego art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, ale użytego w tym przepisie zwrotu – „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy zaopatrzeniowej”, który określa wyjątki od niewątpliwie obowiązującej w polskim prawie zabezpieczenia społecznego zasady prawa do jednego świadczenia z tytułu tego samego ryzyka, zwanej też zasadą nie kumulacji świadczeń. W ocenie Sądu Najwyższego w powiększonym składzie, wykładnia będącego przedmiotem analizy zwrotu, dokonywana z uwzględnieniem reguł gramatycznych, musi prowadzić do wniosku, że uprawnione jest zarówno przyjęcie, że w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej chodzi wyłącznie o odesłanie do zasad, a więc jedynie do sposobów obliczenia emerytury wojskowej określonych w art. 15a i art. 18e ustawy zaopatrzeniowej (wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17), jak i uznanie, że owe zasady nie mogą abstrahować od dwóch odrębnych kręgów adresatów owych zasad, gdyż są one odnoszone tylko do nich, skoro unormowane w powołanych przepisach zasady obliczenia emerytur wojskowych dotyczą jedynie „żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.” oraz „żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r.” (wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13), natomiast z całą pewnością nie żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., gdyż zasady obliczania przysługującej im emerytury wojskowej określają art. 14 i art. 15 ustawy zaopatrzeniowej, przewidujące między innymi możliwość doliczenia do wysługi emerytalnej okresów „stażu cywilnego”. To drugie stanowisko bez wątpienia zyskuje wsparcie w wykładni gramatycznej kontekstowej nakazującej odwołanie się do tekstu, którego część stanowi zwrot podlegający interpretacji (kontekstu), a zatem także uwzględniać także miejsce, w którym ustawodawca ów zwrot umieścił. W świetle uregulowań zawartych w powołanych przepisach wspólnym mianownikiem dla wszystkich wymienionych grup żołnierzy zawodowych jest tylko maksymalna i minimalna kwota emerytury, która nie może przekroczyć 75% podstawy jej wymiaru (art. 18 ust. 1 oraz art. 18h ust. 1), a także nie może być niższa od kwoty najniższej emerytury (art. 18 ust. 2 i 3 oraz art. 18h ust. 2), ale już nie przyjęte w nich reguły obliczania emerytury. Przechodząc do wykładni systemowej użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)...”, Sąd Najwyższy jest zdania, że daje on podstawę do przyjęcia, iż ów wyjątek należy interpretować nie tylko przedmiotowo, to znaczy wyłącznie przez pryzmat zasad obliczania emerytury wojskowej wynikających z art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej, ale także podmiotowo, co oznacza konieczność wzięcia pod uwagę adresatów tych przepisów. To dla nich ustawodawca wprowadził bowiem (na przyszłość) możliwość równoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury powszechnej, odbierając im równocześnie prawo do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia stażu „cywilnego” i pozostawiając jednak taką samą możliwość (prawo wyboru) także dla żołnierzy powołanych do służby przed 2 stycznia 1999 r., po spełnieniu (poczynając od 1 stycznia 2025 r.) przesłanek określonych w art. 18i ustawy zaopatrzeniowej.

W ocenie Sądu Najwyższego projektodawca nie zakładał możliwości kumulacyjnego pobierania świadczeń z obu systemów. Przyjął bowiem, a założenie to zostało następnie w pełni zaakceptowane i zrealizowane w toku procesu legislacyjnego, że w każdym przypadku osoba uprawniona do emerytury wojskowej oraz emerytury powszechnej, która pozostawała w zawodowej służbie wojskowej 1 stycznia 1999 r. musi dokonać wyboru świadczenia, które ma być jej wypłacane, również wtedy, gdy wysokość emerytury wojskowej została obliczona wyłącznie na podstawie okresów tej służby, bez „uzupełnienia” jej o zwiększenie wynikające z przebytych okresów składkowych i nieskładkowych. Sąd Najwyższy zauważył również, że wyjątki od zasady nie kumulacji świadczeń przewidziane w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz z ustawie o emeryturach kapitałowych wykładane systemowo nie mogą być pomocne przy rozstrzygnięciu przedstawionego zagadnienia prawnego, o tyle ich wykładnia funkcjonalna (celowościowa) potwierdza, że użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)” oznacza jego zastosowanie

wyłącznie w odniesieniu do żołnierzy wymienionych w tych przepisach. Jeśli bowiem emeryt korzysta ze wzrostu emerytury wojskowej z tytułu „cywilnej” wysługi emerytalnej, to oznacza, że zostaje zachowana zasada wzajemności składki i świadczeń

w rozumieniu funkcjonującym w polskim systemie ubezpieczenia społecznego nawet wtedy, gdy włożony wkład nie jest wprost proporcjonalny do korzyści, jaką przynosi zwiększenie emerytury. Przejście w obecnie obowiązującym modelu zabezpieczenia społecznego z dotychczasowego systemu „zdefiniowanego świadczenia” na system „zdefiniowanej składki”, który wyraża się w daleko idącej proporcjonalności między wniesionym wkładem a wysokością świadczenia istotnie ograniczył zasadę solidarności wspólnoty ryzyka w tym znaczeniu, że nie występuje obecnie mechanizm umożliwiający rozdział środków do osób, które krócej i mniej partycypowały w finansowaniu swojego ubezpieczenia emerytalnego.

Sąd Najwyższy odniósł się również do zasad i praw konstytucyjnych, które w ocenie wielu ubezpieczonych były łamane przy wydawaniu niekorzystnych dla nich decyzji. Tymczasem należy w jego ocenie przede wszystkim podzielić stanowisko wyrażone w przytaczanym już wyroku Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r. (I UK 426/17), zgodnie z którym dla analizy ukształtowanego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zbiegu świadczeń nie ma znaczenia art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż w odniesieniu do wynikającego z tego przepisu prawa do zabezpieczenia społecznego ustawodawca dysponuje dużą swobodą, co potwierdza powołane w wymienionym wyroku orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego.

W konsekwencji Sąd Najwyższy uznał, że przyjęcie założenia, zgodnie z którym dyferencjacja uprawnień żołnierzy w zakresie prawa do wypłaty świadczeń emerytalnych w zbiegu jest związana wyłącznie z datą powołania ich do służby wojskowej (przed i po 1 stycznia 1999 r.) i stanowi jej konsekwencję, oznaczałoby ich nierówne traktowanie. Opisane dwie grupy żołnierzy były objęte w okresie odbywania tej służby różnymi systemami emerytalnymi, co data powołania ich do służby jedynie ilustruje. Okoliczność polegająca na wprowadzeniu od 1 stycznia 1999 r. systemu „zdefiniowanej składki” w miejsce systemu „zdefiniowanego świadczenia” i związane z tym istotne różnice w zakresie unormowania sposobu opłacania składek na powszechne ubezpieczenie społeczne przez żołnierzy powołanych do służby do 1 stycznia 1999 r., jak i po tym dniu, nie może zaś pozostać bez znaczenia dla ustalania zakresu podmiotów, którym przysługuje równe traktowanie. Celem oraz treścią wprowadzonego przez ustawodawcę zróżnicowania jest „wpasowanie” żołnierzy pozbawionych prawa do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia „stażu cywilnego” w nowy system ubezpieczeń społecznych bazujący na zdefiniowanej składce, która w dużym stopniu oznacza realizację zasady wzajemności składki i prawa do świadczenia oraz abstrahuje od solidarnościowego charakteru świadczeń zabezpieczeniowych. Po drugie, moment wprowadzenia omawianej dyferencjacji wskazuje na związanie jej z przyjętym w ustawie emerytalnej procesem stopniowego wygaszania dotychczasowych uprawnień emerytalnych na rzecz jednolitego i powszechnego systemu. Proces ten jest zaś w pełni akceptowany zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie prawa ubezpieczeń społecznych (wyroki Trybunału Konstytucyjnego z: 22 czerwca 1999 r., K. 5/99, OTK ZU 1999 Nr 5, poz. 100, 4 stycznia 2000 r., K. 18/99, OTK ZU 2000 Nr 1, poz. 1 i K. 1/00, OTK 2000 Nr 6, poz. 185 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2011 r., III UK 217/10 i z 26 kwietnia 2016 r., I UK 151/15). Po trzecie, wspomniana dyferencjacja ma charakter proporcjonalny, gdyż bilansuje ją omówiona wcześniej regulacja art. 18i ustawy zaopatrzeniowej. Po czwarte, trudne do pogodzenia z zasadami sprawiedliwości społecznej byłoby postawienie jednych żołnierzy powołanych do służby przed 2 stycznia 1999 r. w sytuacji lepszej (a przez to nierównej) od takich samych żołnierzy, którym wzrost emerytury wojskowej z tytułu uwzględnienia samych okresów służby pozwalałby na uzyskanie tego świadczenia w wysokości tylko nieznacznie niższej niż 75% podstawy wymiaru (na przykład 74%).

Odpowiadając więc na zadane pytanie Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed 2 stycznia 1999 r.

i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez niego.

Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie, uwzględniając pogląd zaprezentowany w w/w uchwale oraz dokonując wykładni językowej i systemowej przedstawionych powyżej regulacji prawnych, przyjął, że odwołujący, choć nabył prawo do emerytury wojskowej, jak również emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, to jest uprawniony do pobierania jednego z tych świadczeń. W przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione przesłanki umożliwiające odstąpienie od ogólnej zasady wypłacania jednego świadczenia. W ocenie Sądu nie znajduje zastosowania przepis art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, ponieważ ubezpieczony pozostawał w służbie wojskowej przed 2 stycznia 1999 r. i przyznane mu przez Wojskowe Biuro Emerytalne świadczenie nie zostało obliczone wedle zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy zaopatrzeniowej. Przedstawione przepisy prawa odnoszące się do wyjątków od reguły wypłacania jednego świadczenia jako regulacje szczególne podlegają wykładni ścisłej, a ich rozszerzająca interpretacja jest niedopuszczalna.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie J. B..